

Birgitta visade vägen under jord

LEVAR

Då var Birgitta Andersson Sveriges första kvinnliga bergarbetare under jord. I dag, 25 år senare, heter hon Gunnarsson i efternamn, har lämnat gruvan och flyttat till Levar, Nordmaling.

Foto: ROINE SANDLÉN

I dag lever Birgitta Gunnarsson ett annorlunda liv med utbildning och kenneln Sirocco. Att Birgitta håller på Skellefteå AIK syns väl på hundens Eiras dress?

-Visst händer det att jag saknar gruvan och jobbarkompisarna som jag trivdes mycket bra med. Det var ett härligt gäng, säger hon.

Jag minns det inte som i går, men jag minns det väl. Jag hade precis börjat som lokalredaktör i Malå när jag träffade Birgitta, 18 år, Västerbottens och landets första kvinnliga bergarbetare under jord. Birgitta var alltså en gruvarbetare som arbetade i fronten och som gjorde allt som bara män gjort tidigare. Hon borrade, laddade, skrotade, göt in förstärkningsbult, lastade, körde gruvtåg med mera.

Birgittas arbetsplats var Kristinebergsgruvan. Hon hade sökt jobb ett par gånger innan dåvarande personalchefen, Gunnar Lundmark, anställde henne i oktober 1980. När Birgitta fick också så att jag ville visa att jag ändå klarade av det - ont i ryggen har många gruvarbetare. Det var "tjurskalln" som drev mig.

-Jag är född och uppvuxen i en gruvarbetarfamilj och ville ju arbeta med kroppen. Ja, jag tjatade nog lite på Gunnar.

Det tog en tid, men till slut var Birgitta "Biggan" med och accepterad av sina manliga arbetskompisar.

1983 råkade Birgitta ut för en olycka i gruvan. En arbetsbrygga lossnade och hon föll fyra-sex meter. Birgitta skadades så allvarligt att hon låg på lasarett i över en månad. Än i dag har hon stora problem med arbetsskadan och smärtorna i rygg, nacke och höger arm.

Ändå fortsatte Birgitta att jobba i gruvan fram till 1991.

-Det var kanske dumt med tanke på arbetsskadan. Men gruvan är en arbetsplats där alla är beroende av varandra och jag ville inte svika gänget genom att vara sjuk. Lite var det väl också så att jag ville visa att jag ändå klarade av det - ont i ryggen har många gruvarbetare. Det var "tjurskalln" som drev mig.

Till slut gick det alltså inte längre. Efter gruvan gick Birgitta arbetsmarknadsutbildning i Lycksele, hon var med och drev ett företag i Lycksele, hon arbetade som gruvguide och föreståndare för underjordskyrkan i Kristineberg.

-Underjordskyrkan är en mycket stor tillgång för Kriberg, men den skulle kunna förvaltas bättre.

Sedan två år tillbaka bor Birgitta och hennes familj i Levar i Nordmalings kommun, mitt emellan Umeå och Örnsköldsvik. Hon har återupptagit en utbildning till socionom och hon driver en liten kennel, Sirocco (föder upp hundar av rasen chinese crested).

Efter artikeln i Norran kom många fler från olika medier och hälsade på Birgitta i gruvan. Det var Aftonbladet, det var Allers och andra tidningar.

-Jag vet inte, men förhoppningsvis har jag betytt något för andra kvinnor. Jag ångrar i alla fall ingenting. Hade det inte varit för arbetsskadan hade jag fortfarande jobbat kvar i gruvan, kanske inte som gruvarbetare utan som arbetsledare av något slag. Det är jag övertygad om.

Göran Abramsson
goran.abramsson@norran.se
0910-57 870

1980. Det var då som vi först berättade om Birgitta Andersson.

Arkivbild
Första tjejen i gruvmörkret under jord.

